

Titel	Studieguide for kandidatuddannelsen i psykologi K05: Lovgivning og etik - Del 1 K05: Law and ethics for psychologists – Part 1
Modul-bestyrer	Helene Almind Jansen
Studieadm. koordinator	Uddannelsessekretær Anne-Christina Nielsen
Dato	6. februar 2018

Indhold:

1.	Om studieguiden	2
	Formålet med denne studieguide	2
	Opbygningen af denne studieguide	2
2.	Om modulet.....	2
	Modulbestyrer.....	2
	Studieadministrativ koordinator	2
	Underviserne	2
	Formål	2
	Modulets genstandsområder/indhold/læringsmål.....	2
3.	Studieordningens mål for modulet.....	3
	Fagspecifikke målbeskrivelser	3
4.	Undervisningsform	3
5.	Prøven.....	3
6.	Ugeplan.....	4
	21. februar (uge 8).....	4
	21. marts (uge 12)	4
	4. april (uge 14)	5
	11. april (uge 15)	5
	9. maj (uge 19).....	5
	16. maj (uge 20).....	5
	6. juni (uge 23).....	6
	13. juni (uge 24).....	6
7.	Litteratur	6
8.	Evaluering af modulet	7

1. Om studieguiden

Formålet med denne studieguide

Studieguiden er dit "orienteringskort" til din uddannelse – dvs. den beskriver, hvor du starter (hvilke forudsætninger, du forventes at have), hvilken rute du skal følge (undervisning og opgaver undervejs) og hvad målet er (hvad skal du kunne til prøven). Studieguiden hjælper dig også til at finde det rette "udstyr" (anbefaler litteratur og andre læringsressourcer). Endelig indeholder den alle de praktiske oplysninger, du har brug for.

Opbygningen af denne studieguide

Studieguiden beskriver dine aktiviteter på ugebasis.

For hver uge angives

1. Ugens forelæsninger med en kort angivelse af emnet, lokalet mm.
2. Ugens hold- og/eller gruppetimer med angivelse af om der er ekstra materiale på e-learn.
3. Litteratur til undervisning
4. Hjemmeopgaver til de enkelte aktiviteter

2. Om modulet

Modulbestyrer

Helene Almind Jansen

E-mail: helene.jansen@regionh.dk

Studieadministrativ koordinator

Anne-Christina Nielsen,

Telefon: 6550 2782, mobil: 3033 9676

Underviserne

I dette modul vil du møde følgende undervisere:

Trine Bjerremann Caspersen, privat praktiserende psykolog og ekstern lektor på SDU

Helene Almind Jansen, Sexologisk klinik, Rigshospitalet og ekstern lektor på SDU

Mogens Sørensen, psykolog,

Formål

Når psykologer arbejder i kommuner, i sundhedsvæsenet, i psykologpraksis m.v., kommer de i berøring med både retlige og etiske problemstillinger. Formålet med dette modul er at give en indføring i retlige og etiske problemer og løsningsmodeller i psykologisk faglig virksomhed.

Modulets genstandsområder/indhold/læringsmål

Modulet er bygget op af to obligatoriske dele:

- Del 1 (2,5 ECTS) gennemføres samtidigt med første halvdel af praktikopholdet (forårssemesteret) og har fokus på at bibringe de studerende en basisviden i ret og etik. Der afvikles i alt 16 lektioner forelæsninger med case, øvelser og gruppediskussioner undervejs. Dertil

kommer 2 undervisningsaktiviteter som afvikles virtuelt. Forløbet indebærer en grundlæggende introduktion til lovgivning og etik, herunder anvendelse og læsning af retskilder af betydning for psykologvirksomhed.

- *Del 2 (2,5 ECTS) gennemføres samtidigt med anden halvdel af praktikopholdet (efterårssemesteret).* Resten af studieguiden handler om første halvdel af modulet.

3. Studieordningens mål for modulet

Fagspecifikke målbeskrivelser

Målet for læringsudbytte er at de studerende, gennem deltagelse i aktiviteterne på modulets to dele, skal demonstrere indlevelse i, og forståelse for grundlæggende retlige og etiske problemstillinger i psykologers hverdag, samt en øget kompetence henset til identifikation af løsninger herpå. Målet er at de studerende kan

- **Redegøre for** centrale retlige og etiske aspekter af relevans for psykologers arbejde
- **Identificere og analysere** problemstillinger i psykologers dagligdag med retlige og/eller etiske aspekter
- **Identificere** relevant lovgivning og løsninger for konkrete almindeligt forekommende situationer
- **Reflektere** over egen rolle i konkret oplevede situationer med retlige og etiske aspekter samt selv-korrigere egen praksis på basis af denne refleksion

I del 1 lægges der især vægt på læringsmål 1 og 3 medens hovedvægten i del 2 lægges på læringsmål 2 og 4.

4. Undervisningsform

Undervisnings- og arbejdsformer. På første del organiseres undervisningen primært som forelæsninger med aktiv debat og deltagelse fra de studerende med henblik på træning af evnen til professionel analyse inden for området ret og etik.

5. Prøven

Prøven udgøres af tilstedeværelse (mindst 80 %) og aktiv deltagelse i de tilrettelagte træningsaktiviteter. **Bemærk venligst at tilstedeværelse formelt kræves dokumenteret ved personlig underskrift på specificeret liste som rundsendes i forbindelse med undervisningen.** Iht. studieordningen opereres *ikke* med begreber såsom "lovligt fravær" m.m. hvilket imidlertid ikke udelukker, at der f.eks. kan søges dispensation i studienævnet iht. de almindelige procedurer. Aktiv deltagelse implicerer opgaveløsning som specificeret i case-øvelser. Disse udføres i grupper og munder ud i case-præsentationer og diskussioner på Blackboard med mulig identifikation af deltagende gruppemedlemmer. Med hensyn til hold- og gruppesammensætning, se venligst studyguide for K04. Begge delelementer i prøven (mødepligt og aktiv deltagelse) skal være opfyldt for at bestå modulet. Prøven er intern og bedømmes bestået/ikke bestået af underviseren. Rammer for omprøve udmeldes senere. Tilstedeværelsen opgøres efter modulets anden del, i december 2018

6. Ugeplan

Link til Mit Skema: <https://mitsdu.sdu.dk/skema/activity/3207401/f18>

Se undervisningslokaler her.

Uge	K05	Emne for K05
Uge 8 Onsdag 21.2 TC	Forelæsning (9-12)	Psykologers virkefelter samt ret og metode Formål med faget og undervisningsformen, private/offentlige ansettelsessteder samt introduktion til offentlig ret og sundhedsret
Uge 12 Onsdag 21.3 MS	Forelæsning (9-13)	Psykologen i PPR-regi Forvaltningsloven, Offentlighedsloven, Folkeskoleloven
Uge 14: Onsdag 4.4	E-tivitet (Blackboard-opgave)	Case og aflevering Bunden case diskussion og aflevering på Blackboard
Uge 15: Onsdag 11.4 HJ	Forelæsning (13-16)	Case gennemgang - opsamling på E-tiviteter. Klienters/ patienters formelle rettigheder Tavshedspligt, Aktindsigt og særlige omstændigheder vedr. børn.
Uge 19 Onsdag 9.5	E-tivitet (Blackboard-opgave)	Case og aflevering Bunden case diskussion og aflevering på Blackboard
Uge 20: Onsdag 16.5 TC	Forelæsning (9-12)	Case gennemgang - opsamling på E-tiviteter Persondataforordningen. Hvad betyder de nye regler for psykologens praksis.
Uge 23 Onsdag 6.6	E-tivitet (Blackboard-opgave)	Case og aflevering Studenters case-materiale. Diskussion og aflevering
Uge 24: Onsdag 13.6 HJ	Forelæsning (13-16)	Den offentlige ret- fortsat og undtagelser fra tavshedspligten. Klagemuligheder Underretningspligt, vidnepligt m.v. Klienters/patienters klagemuligheder

21. februar (uge 8)

Psykologers virkefelter samt ret og metode

Introduktion til faget. Opmærksomheden henledes på at K05 er opdelt i to moduler. I efterårsmodulet lægges hovedvægten på etik i psykologfaget samt på psykiatriret og gennemgang af cases. Gennemgang af psykologers arbejdsområder og deres 'institutionelle rammer'. Kort gennemgang af området for psykologvirksomhed i kommuner og sundhedsvæsenet, herunder de centrale og regionale sundhedsmyndigheder (samt den sekundære sundhedssektor og organiseringen af psykiatrien), samt private sundhedsudøvere. Der introduceres til retskilderne, forvaltningsretten og sundhedsretten (herunder instrukser og guidelines).

Forslag til supplerende litteratur:

Lohmann-Davidsen (2011), kapitel 1 (s. 13-16), kapitel 2 (s.17-30), kapitel 3 (s. 31-54), kapitel 13 (s. 237- 248)

21. marts (uge 12)

Psykologen i PPR-regi

Anbefalet litteratur:

Folkeskoleloven: Bekendtgørelserne (specialundervisningsbek. 693 af 20.06.2014; småbørns, 999 af 15.09.2014)

Forslag til supplerende litteratur:

Kendskab til Forvaltningsloven samt Offentlighedsloven anbefales.

4. april (uge 14)

Case og aflevering (Blackboard)

I forbindelse med undervisningen udleveres og introduceres til opstillede cases inden for området lovgivning/etik med henblik på diskussion og besvarelse fra grupper. Materialet indsendes til underviser via Blackboard *senest onsdag 4. april kl 18.00*.

E-tiviteten er tilgængelig på Blackboard senest 21. marts 2018

11. april (uge 15)

Case gennemgang – etiviter

Der gives en generel feedback på de problemstillinger der har været oppe i case-arbejdet. Grupperne bør være forberedt på, at der deres e-tivitets besvarelse, kan blive udvalgt til fælles gennemgang.

Dagens forelæsning omhandler.

Klienters/patienters formelle rettigheder

Patienters/klienters krav på fortrolighed og psykologers tavshedspligt. Endvidere gennemgås forholdende omkring retten til aktindsigt samt lovgivningen omkring videregivelse af personfølsomme oplysninger (helbredsoplysninger m.v.). De særlige forhold omkring mindreårige/børn gennemgås.

Anbefalet litteratur:

Psykologloven (5 sider); Forvaltningsloven, kapitel 1, 4 og 8 (6 sider); Offentlighedsloven kapitel 2, 3, og 4 (7 sider); Sundhedsloven kapitel 5, 8 og 9 (8 sider); Straffeloven § 152-§ 152f (1 side).

Forslag til supplerende litteratur:

Lohmann-Davidsen (2010), kapitel 11 (s. 169—196), kapitel 12 (s. 205-228), , kapitel 13 (s. 262-266)

9. maj (uge 19)

Case og aflevering (Blackboard)

I forbindelse med undervisningen udleveres og introduceres til opstillede cases inden for området lovgivning/etik med henblik på diskussion og besvarelse fra grupper. Materialet indsendes til underviser via Blackboard *senest onsdag 9. maj kl 18.00*.

E-tiviteten er tilgængelig på Blackboard senest 30. april 2018

16. maj (uge 20)

Case gennemgang – etiviter

Der gives en generel feedback på de problemstillinger der har været oppe i case-arbejdet. Grupperne bør være forberedt på, at der deres e-tivitets besvarelse, kan blive udvalgt til fælles gennemgang.

Dagens forelæsning omhandler.

Persondataforordningen. Hvad betyder de nye regler for psykologens praksis.

I forelæsningen gennemgås konsekvenserne af den nye forordning. Herunder registrering samt opbevaring af personfølsomme data. Psykologforeningens anbefalinger vil danne grundlag for tolkningen.

Forslag til supplerende litteratur/kilder:

<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=828>

<http://www.datatilsynet.dk>

6. juni (uge 23)

Case og aflevering (Blackboard)

Hver studerende arbejder med identifikation og rimeligt udførlig beskrivelse af juridisk-etiske problemstillinger fra eget praktikophold (obs. anonymisering af eventuelle patienter/klienter). Diskuteres i grupper og tilsammen udvælges én case-problemstilling til diskussion, herunder med forslag til håndtering. Materialet indsendes til underviser via Blackboard *senest onsdag 6. juni kl 12.00*.

E-tiviteten er tilgængelig på Blackboard senest den 23. maj 2018

13. juni (uge 24)

Case gennemgang på hold

De opstillede cases gennemgås på hold med henblik på diskussion, samt vurdering af muligheder for håndtering med baggrund i relevant lovgivning. Der inddrages yderligere inputs fra de studerendes erfaringer på praktiksteder. Opsamling på e-tiviteter.

Dagens forelæsning omhandler_

underretningspligt efter serviceloven samt om videregivelse ved lovovertredelse, vidnepligt m.v. Gennemgang af klienters/patienters klagemuligheder.

Anbefalet litteratur:

Forvaltningsloven, kapitel 1, 4 og 8 (6 sider)

Serviceloven, kapitel 11 og 27 (23 sider)

Retsplejeloven, kapitel 18, §§ 168-170 (1 side)

Forslag til supplerende litteratur:

Lohmann-Davidsen (2010), kapitel 12 (s. 228-232), kapitel 15 (s. 281-298)

7. Litteratur

Anbefalede artikler og litteratur (download via retsinformation.dk, dp.dk, samt Blackboard): Birkeland S. (2013). Psykolog i sundhedsvæsenet. Tidsskrift for Dansk Sundhedsvæsen, 89(8), 44-50 (6 sider); Psykologloven (5 sider); Sundhedsloven kapitel 5, 8 og 9 (8 sider); Forvaltningsloven kapitel 1, 4 og 8 (6 sider); Offentlighedsloven kapitel 2, 3, og 4 (7 sider); Serviceloven kapitel 11 og 27 (23 sider); Retsplejeloven kapitel 18 (1 side); Straffeloven § 152-§ 152f (1 side); Journalføringsbekendtgørelsen (10 sider); Forretningsorden for Psykolognævnet (1 side); Klage- og erstatningsloven kapitel 1-3 (13 sider); Vedtægter for Etiknævnet, Dansk Psykologforening Regelsæt 2012-2014 (3 sider); Ethiske principper for nordiske psykologer (6 sider); (i alt ca. 90 sider, mestendels lovstof).

Forslag til supplerende litteratur:

Jura for Psykologer, af Erik Lohmann-Davidsen, DJØFs Forlag, 2011: kapitel 1 (s. 13-16), kapitel 2 (s.17-30), kapitel 3 (s. 31-54), kapitel 4 (s. 55-77), kapitel 5 (s. 79-87), kapitel 6 (s.89- 94), kapitel 7 (s. 95- 103), kapitel 8 (s. 105-116), kapitel 9 (s. 117-124), kapitel 10 (s. 125-168), kapitel 11 (s. 169—196), kapitel 12 (s. 205-232), kapitel 13 (s. 237- 248, 248- 258, 262-266), kapitel 15 (s. 281-298).

8. Evaluering af modulet

Alle moduler ved kandidatuddannelsen bliver løbende evalueret. Evalueringen er anonym og ikke obligatorisk, men vi beder alle studerende om at deltage i dette arbejde. Formålet med evalueringen er at forbedre uddannelsens kvalitet og uddannelsen vil løbende blive justeret på baggrund af evalueringer blandt andet.